

Lähiruoan käytön kehittyminen julkisissa ammattikeittiöissä ja sen aluetaloudelliset vaikutukset - Tiivistelmä

Lähiruoka yhdistetään usein ruokajärjestelmän kestävyteen. Lähi- ja luomuruoan käytön edistäminen julkisissa hankinnoissa onkin nostettu tavoitteiksi kansallisissa ohjelmissa. Julkisten keittiöiden lähi- ja luomuruoan käyttöä ei kuitenkaan seurata systemaattisesti. Siksi on tarpeen saada lisää tietoa käytön osuuksista sekä edellisten vuosien kriisien, muutosten ja edistämistyön vaikutuksista. Lisätietoa tarvitaan myös käytön esteistä ja tulevaisuudenkuvista. Ohjelmissa ja selvityksissä on tuotu esiin lähiruoan käytön merkitys alueiden talouteen ja työllisyyteen. Tätä työtä on jatkettava, jotta aluetaloudelliset vaikutukset huomioitaisiin nykyistä laajemmin päätöksenteossa.

Hankkeen laajempänä tavoitteena on lisätä lähi- ja luomuruoan käyttöä julkisissa ammattikeittiöissä. Tämän tavoitteen toteuttamiseksi hankkeella on neljä päätavoitetta:

- 1) selvittää lähi- ja luomuruoan käytön osuudet julkisissa keittiöissä koko Suomen tasolla, maakunnittain ja mahdollisesti hyvinvointialueilla
- 2) tuoda esiin keinoja lähi- ja luomuruoan käytön lisäämiseksi
- 3) arvioida lähiruoan käytön kehittymisen aluetaloudelliset vaikutukset sekä
- 4) viedä tuotettua tietoa päätöksentekoon.

Hankkeen kohderyhmiä ovat kuntapäättäjät sekä hankintarenkaiden ja -yksiköiden edustajat, mutta myös elintarvikeyritykset ja kuluttajat. Hankkeen tavoitteiden toteutumisen seurannaksi hankkeelle on määritelty useita indikaattoreita liittyen aineiston keräämiseen, tapahtumien järjestämiseen ja tulosaineistojen julkaisemiseen. Hankkeen toteutuksesta ja seurannasta vastaa projektiryhmä.

Hankkeessa toteutetaan kaksi kyselyä, joilla selvitetään kuntapäättäjien näkemyksiä aiheesta sekä julkiskeittiöiden lähi- ja luomuruoan käyttöä, käytön muutoksia viimeaikaisten suurten muutosten näkökulmasta, käytön esteitä ja tulevaisuuden näkymiä. Käytön esteitä pyritään tunnistamaan alueita vertailevan case-analyysin avulla. Käytön kehityksen aluetaloudelliset vaikutukset arvioidaan RegFin-mallinnuksella hyödyntäen kyselyvastauksia sekä hankkeen työpajassa laadittuja tulevaisuuden skenaarioita. Tuotettua tietoa välitetään kohderyhmille tiedotuksella ja osallistavalla keskustelulla.

Hankkeessa käytetään monikanavaista ja verkostomaista tiedottamista, jolla pyritään tavoittamaan laajasti niin hankkeen kohde- kuin intressiryhmiäkin. Tiedottamista varten hankkeessa laaditaan erilaisia julkaisuja, infograafeja ja somepostauksia. Tiedottamisen lisäksi sidosryhmiä osallistetaan aineiston alustavaan analysointiin ja sitä kautta sitoutetaan lähi- ja luomuruoan käytön edistämiseen. Hankkeessa järjestetään kaksi työpajaa ja loppuseminaari, minkä lisäksi keskustelua käydään useissa tilaisuuksissa. Tuloksista keskustellaan kohderyhmien kanssa pohtien käytännön toimia muutoksen edistämiseksi kunnissa. Tuloksista laadittava loppuraportti on kaikille vapaasti ladattavissa, minkä lisäksi hankkeesta ja sen tuloksista viestitään laajasti mediassa sekä erilaisissa tapahtumissa.

Hankkeen tuloksia hyödynnetään yhteistyössä alueellisten ja valtakunnallisten lähiruokasektorin toimijoiden kanssa. Tulokset palvelevat ruoka-alan tutkimus-, koulutus- ja kehittämishankkeita. Hankkeesta saatava pitkän aikavälin hyöty näkyy lähi- ja luomuruokaa koskevassa keskustelussa ja päätöksenteossa, kun käytössä on uutta tietoa ja nykytilanteeseen perustuvia laskelmia. Hankkeen tuloksena syntyneet johtopäätökset, kehittämisohjeet ja toimenpidesuosittelut sekä tiedon jalkauttaminen voivat lisätä lähiruoan tarjontaa ja kysyntää. Hanke edistää myös kuntapäättäjien, lähiruuan tuottajien ja paikallisten ammattikeittiöiden edustajien kohtaamista.

Hankkeen toteuttaa Helsingin yliopiston Ruralia-instituutti ajalla 12/2024–11/2026.